

[Bjørn Poulsen]

til havmiljø her i Danmark, ikke skal ødelægges ved en eller anden form for utidig indblanding fra EFs side. Det skal være det enkelte spørgsmål til ministeren.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg kan svare meget kort, at dette spørgsmål ikke direkte er inddraget i dette lovforslag. Og jeg kan svare lige så kort, at den nuværende miljøminister vil dække den tidligere miljøministers opfattelse, der er givet til kende i EF-Rådet, med hensyn til, hvorledes man stiller sig til de krav, der kan stilles til de forskellige havmiljøaftaler, og at vi vil opretholde den opfattelse, vi hele tiden har haft.

Hermed sluttede forhandlingen

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Garantifond. (Udvidet dækning af krav på løn m. v.).

(Lovforslag nr. L 116. Fremsat 1/2 80. Første behandling 14/2 80. Betænkning 12/3 80. Anden behandling 18/3 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Samme barselorlov for selvstændige erhvervsdrivende, medarbejdende ægtefæller og hjemmearbejdende som for lønmodtagere samt ligestilling for adoptivforældre).

[Af Brixtofte (V) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 138. Fremsat 20/2 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Som bekendt har der i de seneste år adskillige gange været fremsat forslag om forbedring af de gældende regler om barselhvile. Der har i den forbindelse været almindelig enighed om, at samfundsudviklingen har medført behov for en udbygning af den gældende ordning.

Det forslag, vi nu har til behandling, foreslår forbedringer for adoptanter og selvstændige erhvervsdrivende, herunder medhjælpende og hjemmearbejdende ægtefæller.

Helt konkret vil jeg sige om forslaget, at man i forbindelse med en forbedring af barselhvilereglerne bør tage alle grupper med ind i overvejelserne. Jeg kan til eksempel nævne, at en udvidelse af dagpengeretten til 14 uger ved adoption i visse tilfælde vil stille en adoptant bedre end en biologisk mor, der har ret til dagpenge i 14 uger omkring fødslen, dog tidligst 8 uger før det forventede fødselstidspunkt. Hvis der af helbredsmæssige årsager på grund af svangerskabet er behov for at holde op med at arbejde 8 uger før fødslen, vil den pågældende kvinde altså kun kunne modtage barseldagpenge i 6 uger efter fødslen.

Jeg vil dog i samme forbindelse sige, at det er min principielle opfattelse, at der bør være ensartede regler i forhold til alle børn, hvad enten de er adoptivbørn eller ikke. Dette problem er ikke løst i venstres forslag om ændrede barseldagpengeregler.

Med hensyn til forslaget om at udvide retten til barseldagpenge for hjemmearbejdende husmødre, der frivilligt har sikret sig dagpenge, kan jeg oplyse, at ordningen kun udnyttes af et meget begrænset antal kvinder. I

[Socialministeren]

årene 1978 og 1979 udnyttedes retten således kun af henholdsvis 10 og 6 kvinder. Jeg mener derfor ikke, at denne forbedring trænger sig så stærkt på, og jeg kan oplyse, at fællesudvalget under børnekommissionen og ligestillingsrådet ikke kunne anbefale en udvidelse af den gældende periode på 4 uger for forsikrede husmødre. Jeg mener derimod, at man på længere sigt skal overveje spørgsmålet i sammenhæng med udbygning af en hjemmehjælpsordning og finansieringen af denne.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til kraftigt at understrege, at regeringen prioriterer en udvidet ret til dagpenge i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption højt. Det er imidlertid vores opfattelse, at en udvidelse af dagpengeretten bør omfatte både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, herunder medhjælpende ægtefæller, og således at der sker ligestilling i dagpengemæssig henseende af disse grupper. Da der på grund af den økonomiske situation skal spares på en lang række områder, finder regeringen det ikke muligt at foreslå forbedrede barselhvile-regler i øjeblikket.

Med disse bemærkninger må regeringen derfor afvise det foreliggende forslag til forbedrede barseldagpengeregler.

Ole Thomsen (S):

Det foreliggende forslag, der er fremsat af en gruppe medlemmer af partiet venstre, gør i bemærkningerne til lovforslaget en del ud af at forklare, at forslaget er fremsat for at skabe lighed mellem de forskellige grupper af fødende kvinder.

I socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at lovforslaget har den helt modsatte virkning, og at det helt tilgodeser kvinder i lettere erhverv, bl. a. funktionærgruppen, samt hjemmearbejdende. Bl. a. foreslår man 14 ugers orlov til alle forældre, der foretager en adoption, hvorimod en fødende kvinde kun vil have mulighed for orlov i indtil 14 uger. Det kan vi ikke ensidigt støtte, eftersom langt de fleste problemer ved en ændring af barselorloven vil ligge i at sikre kvinden lige mulighed før fødslen og så lang tid som muligt efter fødslen, også hvis hun er beskæftiget i et hårdt og fysisk krævende job.

Socialdemokratiet må derfor afvise dette forslag, men erkender, at problemet er der.

Vi vil i den socialdemokratiske gruppe arbejde videre med sagen, men på et mere socialt retfærdigt grundlag, som lægger op til det, der er fremkommet fra fællesudvalget under børnekommissionen og ligestillingsrådet, og vi ser da meget gerne, at venstre til den tid vil deltage i arbejdet.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da der tilsyneladende ikke i denne samling bliver fremsat lovforslag om en udvidelse af barselorloven, hilser det konservative folkeparti venstres forslag velkommen. Vi gør det ud fra den betragtning, at al den debat, vi har om ligestilling mellem kvinder, er tilgodeset i dette lovforslag, og vi kan støtte det og tilsiger et positivt udvalgsarbejde.

Ninna Pedersen (FP):

Ministeren sagde noget om, at samfundsudviklingen har medført behov for en forbedring på dette område, men jeg er da glad for, at ministeren sluttede med at sige, at landets økonomiske situation ikke taler for en udvidet barselorlov.

Her tales om lige ret for nogle grupper i samfundet til dagpenge ved sygdom og fødsel, idet der foreslås en udvidet barselorlov for selvstændige, medhjælpende hustruer og adoptionssøgende, så den med hensyn til varighed kommer på højde med barselorlov for lønmodtagere.

Jeg gad egentlig vide, hvordan det har kunnet lykkes for kvinderne førhen at få flere børn kort efter hinanden uden at have haft lovfæstet barselhvile. Skulle man tage den nuværende lovgivning alvorligt med dens betænkninger og cirkulærer, så skulle man ikke være i stand til at føde børn, medmindre man havde lønnet barselorlov. Det er netop det med lønnen i form af kroner og øre, der tæller, og det skinner igennem alle de følelsesladede ord og formuleringer om, hvor strengt det er at være kvinde i dagens Danmark og føde de ønskebørn, som familien får i dag, idet p-piller, abort m. v. bevirker, at der kun fødes ønskebørn. Ikke så snart er barselhvilen overstået og man har fået penge herfor, førend man sender sit barn til pasning hos andre mennesker, for man prioriterer jo højest at se skillinger i pungen.

[Ninna Pedersen]

Er det nu ikke dobbeltmoral at føde ønskebørn, men prioritere sine egne ambitioner højere? Hvis man ikke fik penge for sit arbejde, så er jeg overbevist om, at moderen allermost ville ønske at være hos sit barn. Hvorfor skal den danske mor så ikke have lov til at have den lykke? Hvorfor pacer samfundet hende ud på arbejdsmarkedet ved sandselig at fortælle hende om den risiko, hun løber ved ikke at beholde sit job, eller via reklamen fortælle hende, at luksusting, store moderne boliger, bil m. m. bare er sagen? Hvis samfundet lagde stilen om og sagde, at det højeste i denne verden og det mest værdifulde er at være hos sit barn og selv opdrage det og opleve dets udvikling, så er jeg overbevist om, at der bliver mindre brug for institutioner til børn. Jeg er overbevist om, at samfundet ville være langt bedre tjent med produktet af et sådant familieliv.

For adoptionssøgende med lønindtægt, der er nævnt i § 33, stk. 3, burde 6 uger være tilstrækkeligt, da den adoptionssøgende jo ikke skal overvinde eventuelt besvær med fødslen. Det var dog bedre, om de adoptionssøgende ikke havde arbejde.

Med hensyn til § 35, stk. 2, er det meget nødvendigt, at et barn i en adoptivfamilie straks knyttes til de få personer, der skal have med barnet at gøre, så her burde en af parterne være hjemme hos barnet, så det havde et trygt miljø under opvæksten.

Angående § 36, stk. 1, vedrørende hjemmearbejdende, der har forsikret sig, kan vi ikke gå med til en udvidelse fra 4 til 14 uger. Vi kan simpelt hen ikke se, at penge er afgørende. Barnets trivsel og gode opvækst er afgørende. Der er jo mange, der ikke har forsikret sig. Hvorfor skal de stilles anderledes? Hvis folk ønsker en lang barselorlov, så må de forsikre sig til den eller selv betale den. Det bliver da mindre nødvendigt at opkræve pengene over skattebilletten, hvor nogle får meget tilbage, andre intet.

Birthe Nielsen (SF):

Det er med beklagelse, vi hørte socialminister Ritt Bjerregaard fortælle, at man ikke har råd til at gøre forholdene bedre for småbørnsfamilier her i Danmark. Jeg havde med glæde set, at det havde været dette forslag, vi skule behandle i dag, men det er det desværre ikke. Man har åbenbart ikke råd til at sør-

ge for, at børn i Danmark får lige vilkår, og her tænker jeg især på den gruppe, som de faglige organisationer har talt så meget om, netop de kvinder, som har det hårde og nedslidende arbejde ude i industrien.

Men nu er det venstres forslag, vi skal drøfte i dag, og jeg vil da godt sige, at vi i SF ønsker at ligestille børnene i Danmark, og derfor mener vi, at selvstændiges medarbejdende ægtefæller på lige fod med andre, som vi gerne vil gøre en indsats for af hensyn til børnenes tarv, må have mulighed for at få den barselorlov, som er nødvendig af hensyn til børnene. Med hensyn til adoptivforældre mener vi også, de må ligestilles med andre forældre, og ønsker, at de får en forlænget barselorlov. I vores eget forslag, som kommer til behandling her i folketinget inden så længe, sidestiller vi netop adoptivforældre med biologiske forældre.

Med hensyn til hjemmearbejdende husmødre mener vi ikke, at det er det offentlige, der skal sørge for de ting, når man ser på, hvordan det i øvrigt står til på arbejdsmarkedet, som jeg sagde indledningsvis, med hensyn til netop de kvinder, som har det mest opslidende og hårde arbejde, og som i dag ikke engang får glæde af de 14 uger, barselorloven er på i dag.

Vi ser meget gerne, at vi får ændret disse regler, og vi vil meget gerne appellere til den socialdemokratiske gruppe om at fremsætte forslaget, da vi mener, at det er særdeles nødvendigt af hensyn til det ønske, der er i befolkningen, om at gøre forholdene bedre for børnene i Danmark. Det er vigtigt af hensyn til børnenes tarv, at man ligestiller børnene.

Jeg vil lige spørge venstre, som har stillet dette forslag, hvordan man har tænkt sig det skal finansieres. Vi mener fra SFs side, at arbejdsgiverne må være med til at yde deres bidrag, så at det ikke udelukkende er det offentlige, der skal betale alle de sociale udgifter.

Vi vil også meget gerne med hensyn til de medhjælpende hustruer se på, hvilke formueforhold der er, for det kan ikke være ligegyldigt, hvilke mennesker der får glæde af dette forslag.

Aase Olesen (RV):

[Aase Olesen]

Da det radikale venstres ordfører i denne sag, fru Lone Dybkjær, desværre ikke kan være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne meddele, at vi er positive over for den del af venstres forslag, som omhandler selvstændige erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefæller. Denne del er i overensstemmelse med det beslutningsforslag, som det radikale venstre fremsatte sidste år, og som vi har genfremsat i år, da regeringen har oplyst, at den ikke – helt imod, hvad den tidligere har lovet – agter at komme med et forslag til forbedring af barselorlov.

Det radikale venstre finder således, at det er helt nødvendigt, at også medarbejdende hustruer og selvstændige erhvervsdrivende kvinder sikres 14 ugers orlov efter fødslen. Det kan ikke være rimeligt, at selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende hustruer er ringere stillet end lønmodtagere. Det radikale venstre vil imidlertid godt i udvalget rejse spørgsmålet, om man i virkeligheden sikrer medarbejdende kvinder tilstrækkeligt med en sådan ordning, når man tager i betragtning, hvorledes dagpengesatsen på grund af de særlige skatteregler opgøres for denne gruppe kvinder.

Det radikale venstre finder endvidere, at det må være rimeligt at overveje, om man ikke skal ligestille adoptivforældre med biologiske forældre, når det drejer sig om barselorlov. Vi vil godt understrege den helt klare forskel, der er på en barselorlov for adoptanter og for biologiske forældre. I det sidstnævnte tilfælde er der tale om en orlov, der tilgodeser både barnet og moderen. Det er således også af hensyn til moderen, der er en 14 ugers barselorlov. Denne er da også i konsekvens heraf i den betænkning, der kom fra børnekommissionen og ligestillingsrådet, kaldt restitutionsperioden.

De samme synspunkter som for adoptanter kan gøres gældende, når vi betragter spørgsmålet om barselorlov til hjemmearbejdende kvinder. Retten til dagpenge for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende og medhjælpende kvinder er jo skabt for at sikre, at kvinderne kan blive hjemme efter fødslen, en ret, den hjemmearbejdende ifølge sagens natur har helt automatisk.

Som sagt vil vi for så vidt angår både adoptanter og hjemmearbejdende tilsige en positiv udvalgsbehandling, men vi vil allerede nu godt pege på, at vi vil lægge overor-

dentlig stor vægt på, at vi samtidig kan få sikkerhed for, at kvinder med særligt belastende arbejde får ret til orlov inden fødslen.

I den tidligere nævnte betænkning er det foreslået, at alle kvinder sikres ret til 8 ugers orlov inden fødslen. Det er også det, der er foreslået af det udvalg, som socialministeren har nedsat, om barselhvileregler. Et mindretal i udvalget har imidlertid ment, at man burde overveje en ret til 4 ugers orlov for alle samt en mulighed for 4 ugers orlov herudover mod lægeerklæring, og endnu et mindretal har foreslået, at man skulle give 8 ugers orlov til alle efter lægeerklæring.

Den sidstnævnte løsning er indeholdt i det radikale venstres beslutningsforslag. Vi finder, at det rigtigste ville være, at der gives alle kvinder ret til 8 ugers orlov inden fødslen, men i betragtning af den stramme økonomi, landet har, mener vi, at det må være rigtigt først at sikre, at alle, der har behov for det, kan få 8 ugers orlov, således at det ikke netop er dem, der har det allermost belastende arbejde, der tvinges ud på arbejdsmarkedet allerede 6 uger efter fødslen.

I barselorlovsbetænkningen er det udtrykt, at det kan være vanskeligt at skelne mellem, hvorvidt der er lægeligt behov eller ej, al den stund det for alle kvinder vil være bedst, om der er 8 ugers orlov inden fødslen. Det radikale venstre kan for så vidt godt tilslutte sig denne argumentation, og derfor finder vi, at vi bør forsøge at komme videre ad denne vej.

Vi vil altså arbejde positivt med sagen i udvalget og undersøge, om det er teknisk muligt at fremsætte ændringsforslag til venstres forslag, således at det også kommer til at indeholde bestemmelser om graviditetshvile, altså orlov før fødslen, uden at dette begrænser selve barselhvileperioden.

Når vores eget forslag har form af et beslutningsforslag, er det alene af tidsmæssige grunde. Vi gik faktisk ud fra, at regeringen havde holdt sit løfte på dette område. Jeg kan sige, at vi i partiet deler Danske Kvinders Nationalråds skuffelse over regeringen og socialdemokratiet, og vi vil gerne gøre Nationalrådets opfordring til at gøre denne beslutning om til vor.

Birgith Mogensen (CD):

[Birgith Mogensen]

Centrum-demokraterne kan tilslutte sig dette forslag. Vi har aldrig fundet det rimeligt, at kun lønmodtagere kan få 14 ugers dagpengegivende barselorlov. Naturligvis er det retfærdigt, at også selvstændige erhvervsdrivende, medarbejdende ægtefæller og hjemmearbejdende ægtefæller ligestilles med den øvrige del af befolkningen. CD ved godt, at den sociale pengekasse er overanstrengt, men regering og folketing kan ikke længere være bekendt at fortsætte denne urimelige forskelsbehandling.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil starte med at sige, at jeg synes ikke lige præcis, det er de mest centrale spørgsmål inden for emnet barselorlov, venstre her har formået at slå ned på. Jeg mener absolut, at de vigtigste spørgsmål i dag er, at man får sikret en graviditetsorlov for kvinderne, og at man får sikret en længere barselorlov og får taget hul på spørgsmålet om barselorlov til mænd.

Principielt mener jeg selvfølgelig, det er vigtigt, at alle kvinder har ret til barselorlov, både af hensyn til barnets opvækst og af hensyn til forældrene og muligheden for at knytte tætte bånd mellem forældre og børn allerede i en tidlig periode. Jeg mener, det er et problem allerede i dag, at adoptivforældre faktisk ikke har den fornødne tid til at få opbygget et ordentligt forhold til deres barn.

Jeg vil godt spørge venstre, hvorfor man, når nu man snakker om ligestilling af forskellige grupper, så ikke har inddraget den gruppe, der hedder studerende, som ikke i dag har nogen barselorlov. Eller rettere sagt: det har de selvfølgelig, for de kan tage fri fra universitetet, men de har i hvert fald ikke nogen mulighed for at få den finansieret.

Det problem, jeg synes er størst i venstres forslag, er selve finansieringsformen. De selvstændige og de hjemmearbejdende er i dag sikret gennem en såkaldt frivillig sikringsordning, hvor staten faktisk betaler langt det meste. Det mener jeg ikke er rimeligt. Så vidt jeg kan se af dagpengeloven, betaler de selvstændige gennem denne sikringsordning kun $\frac{3}{8}$ af de samlede udgifter ved en barselorlov. Det mener jeg i hvert fald ikke vi kan være med til.

Jeg vil godt til sidst sige til fru Aase Olesen, at jeg er enig i, som jeg sagde i starten,

at sikring af en graviditetsorlov er meget væsentlig, og det er bl.a. på den baggrund, VS faktisk allerede har fremsat regeringens barselorlovsforslag uden at have rettet et komma i det, idet vi gik ud fra, at socialdemokratiet står inde for sine egne lovforslag.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg kan til beroligelse for venstresocialisterne sige, at kristeligt folkeparti har fremsat forslag, der skulle hjælpe de studerende i den givne situation.

Lad mig sige om det fremsatte lovforslag, at kristeligt folkeparti altid og stadig går ind for lighed i de generelle sociale ydelser uanset beskæftigelse, indtjeningsforhold og ægteskabelig fordeling af arbejdet. Hvis en hjemmearbejdende ikke kan få barselorlov, som en udearbejdende kan få, forhindrer man med økonomiske sanktioner visse i at blive det, vi kalder hjemmearbejdende, og dermed hindrer man dem i det, de gerne ville, nemlig selv tage vare på deres børn, medens de er små. Det skulle ikke forhindre dem i at vende tilbage til arbejdsmarkedet på et senere tidspunkt, hvis man lavede lighed på dette område.

Da lovforslaget stort set søger at fremme ligestillingen, ønsker kristeligt folkeparti at støtte forslaget. Jeg må dog sige, at vi ikke med vores stilling til forslaget samtidig har taget stilling til barselhvilens længde.

Lis Starcke (DR):

Vi ved godt, at der i forskellige partier arbejdes på at forbedre barselorloven, og jeg vil sige for retsforbundets vedkommende, at vi slutter os til det, som de radikale ønsker: at man også har en orlov forud for fødslen.

Jeg synes, det kan være godt, at venstres forslag giver anledning til, at man undersøger, om der virkelig er ligestilling imellem de selvstændigt arbejdende kvinder og lønmodtagerne. Det vil der blive anledning til at beskæftige sig med i udvalget.

Jeg undrer mig lidt over, at venstre mere nævner hensynet til barnet end hensynet til kvinden. Jeg synes, der er for stærk en understregning af det. Det må dog først og fremmest være, for at kvinden kan restituere sig, sådan at hun igen er parat til at gøre sit arbejde både ude i erhvervslivet og i hjemmet.

[Lis Starcke]

Vi vil gerne se på dette forslag også, men vi ved, der kommer andre, og vi venter også meget på, at socialdemokratiet vil finde ud af, at vi har råd til dette. Det er vigtigt, at barselorloven er bedst mulig. Det hjælper også barnet, sådan som venstre har peget derpå, men jeg synes, det først og fremmest må være hensynet til kvinden, der er det afgørende.

Brixtofte (V):

Allerførst vil jeg på venstres vegne sige tak til de mange partier, der har stillet sig positivt over for forslaget om at indføre en ligestilling i adgangen til at få barselorlov. Man kan i virkeligheden sige, at dette forslag koster så lidt – man må skønne omkring 14–15 mill. kr. – at det ikke så meget drejer sig om økonomi som om et princip, nemlig hvorvidt man skal have ligestilling eller ej.

Må jeg allerførst sige, at jeg synes, det er en utrolig argumentation, regeringen og socialdemokratiet kommer med i dag. Samtidig med at man i pressen har sagt, at 14 uger er for lidt, mener man, at 4 uger er tilstrækkeligt for selvstændige erhvervsdrivende, og man siger, at 6 uger er tilstrækkeligt for de mennesker, som adopterer børn. Jeg synes, det er en mærkelig hyklerisk argumentation, som både regeringen og socialdemokratiet her kommer frem med. Hvad der er godt nok for den ene, skal altså ikke være godt nok for andre.

Jeg kan godt forstå, at regeringen ikke ønsker at fremsætte et forslag, som generelt forbedrer forholdene for alle grupper. Det har venstre forståelse for, fordi den økonomiske situation med den regering, vi har, er sådan, at der ikke er råd til at gennemføre store økonomiske reformer. Men at man ikke vil medvirke til at gennemføre et lighedsprincip for de to grupper her, som virkelig er diskrimineret i den gældende lovgivning, fatter jeg ganske enkelt ikke.

Jeg vil sige de konservative, de radikale, CD, kristeligt folkeparti og også SF tak for den opbakning, der har været. Jeg vil også sige tak til retsforbundet for, at man er rede til at se positivt på vores forslag. Det lyder, som om der skulle være chancer for, at i hvert fald en stor del af folketinget kan bakke lovforslaget op i udvalget. Det er klart, at venstre er parat til at lave mindre ændringer

i forslaget, såfremt der kan fremføres argumenter for det. Vi har ikke lagt os fast på, om det lige skal være på den ene eller den anden måde, reglerne skal formuleres.

Fremskridtspartiet bakkede regeringen op. Hvis det lykkes for regeringen at standse dette reformforslag, ja, så kan regeringen takke fremskridtspartiet for, at det lykkes at stoppe venstres forslag. Jeg kan altså ikke fatte, at fremskridtspartiet, der ligesom venstre mange gange har talt om, at selvstændige erhvervsdrivende diskrimineres i lovgivningen, ikke kan medvirke til at fjerne en diskrimination på dette område. Det er ganske urimeligt, at selvstændige erhvervsdrivende ikke kan få mere end 4 ugers barselorlov, medens andre kan få 14 uger. Derfor vil jeg håbe, at der i fremskridtspartiets gruppe er den fleksibilitet, som gør, at man, når man har tænkt sig godt om endnu en gang, vil være åbne over for at medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Det er nu engang en kendsgerning, at man har barselorlov, og når man har dette, må man da i fremskridtspartiet være enig med venstre i, at så skal den også ydes på lige vilkår. Derfor håber jeg, at fremskridtspartiet tænker sig om endnu en gang og dermed skaffer det parlamentariske flertal, der skal til for at få gennemført ligestilling på området.

Må jeg til sidst sige, at det er især to grupper, der nyder gavn af forslaget. Det er for det første adoptivforældre. Jeg vil godt understrege, ikke mindst over for socialdemokratiet og regeringen, at det er forældregrupper og børn, der i forvejen er i meget vanskelige situationer, bl. a. økonomisk. Enhver ved, at der er forbundet store økonomiske omkostninger med en adoption, og derfor er det familier, der er stillet dårligt økonomisk i forvejen. Det drejer sig ofte om børn, som kommer langt væk fra og har levet i et meget dårligt miljø, og som er hæmmede i forhold til danske børn.

Derfor har de et særligt behov for, at forældrene kan tage sig af adoptivbørnene ligesom alle andre. Jeg kan ganske enkelt ikke fatte, at socialdemokratiet og regeringen ikke vil være med til at give adoptivforældre sådanne lige vilkår.

Den anden store gruppe er de selvstændige og de medhjælpende hustruer. Jeg håber på, at der ligger en argumentation bag og ikke bare fordomme, men jeg kan ikke fatte,

[Brixtofte]

at man ikke vil give samme barselorlov til denne store gruppe af befolkningen, som gælder for lønmodtagerne.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

For at udrydde enhver misforståelse skal jeg understrege, at socialdemokratiet og regeringen deler den opfattelse, at der bør være en ligestilling i forhold til de selvstændige erhvervsdrivende, i forhold til de medarbejdende ægtefæller, i forhold til adoptivforældrene, og det var også indeholdt i det lovforslag, der har været sendt ud til høring.

Som bekendt har regeringen måttet træffe den tunge beslutning, at vi i den nuværende situation ikke mente, at der var økonomisk mulighed for forslaget, og det er begrundelsen – og den eneste begrundelse – for, at vi ikke støtter lovforslaget, som det ligger her.

Ole Thomsen (S):

Foranlediget af fru Ninna Pedersens bemærkninger må jeg helt klart sige, at det er de stik modsatte begrundelser, socialdemokratiet har for at gå imod dette lovforslag. Jeg tror ikke, fru Ninna Pedersen er klar over de faktiske forhold, og hvilke problemer der opstår i forbindelse med en barselorlov. Jeg finder også, at fru Ninna Pedersens terminologi om hele problematikken i forbindelse med at få børn simpelt hen er forældet.

Socialdemokratiets begrundelse for at gå imod lovforslaget – og her gentager jeg socialministeren – er alene, at vi finder, at det er et lapperi på en eksisterende lov, der trænger til en nyvurdering. Det vil vi være med til. Men vi vil have alle aspekter frem, og især vil vi have løst problemet for de hårdt arbejdende og kvinder i de fysiske erhverv. Det er problemer, der trænger sig på. Det er vor begrundelse for at afvise dette lovforslag specielt.

Ninna Pedersen (FP):

Når den socialdemokratiske ordfører taler om, at jeg anvender en forældet terminologi, giver jeg ikke ret meget for det, for naturen har som bekendt ikke ændret sig, siden jeg fik børn. Jeg påviste, at der efterhånden var blevet tale om en økonomisk side af sagen mere end hensynet til kvinden, og det er den økonomiske side af sagen, jeg ikke just mener at tiden er inde til at vi bør udvide.

Vi synes også, det er forkert, at der ikke er ligeret mellem de selvstændige erhvervsdrivende og lønmodtagerne i denne sag, men jeg argumenterede ved at stille spørgsmålet: hvorfor skal det være ensbetydende med kroner og øre, om folk skal have børn? Det helt ideelle ville være, om moderen ikke var afhængig af kroner og øre, men samfundet sagde til hende, at man kunne nok nøjes med mindre, hvis man prioriterede højere at få nogle børn. Det var det, jeg argumenterede for.

Jeg vil gerne fortsætte med at sige, at der er netop økonomi i denne sag, og det undrer mig i og for sig meget, at venstre, der taler så meget om sparebestræbelser, er ude på at udvide denne side af sagen. Det er efterhånden blevet en byrde for samfundet med sygedagpenge og barselorlov. Det skal jo betales af arbejdsgivere eller nogle andre borgere i samfundet med det resultat, at varerne bliver fordyret. Det er altså skruen uden ende med et ulykkeligt samfund med stor arbejdsløshed, fordi sygedagpengene skal indkalkuleres i varens pris, så varens pris bliver så høj, at vi ikke kan konkurrere rent prismæssigt med udlandet, at vi ikke kan sælge vore varer, og derfor skabes der større arbejdsløshed herhjemme.

Vi mener i fremskridtspartiet, at samfundet og mennesket selv skal have den ansvarsfølelse, det er, at folk selv betaler for de to første sygedage.

Det kan undre os, at det netop er partiet venstre, som vil være med til forhøjede omkostninger. Det er nærmest en socialistisk tankegang. Hvis der nogen sinde bliver penge til det, kan vi tage spørgsmålet op igen, men i dag finder fremskridtspartiet det rent ud uforsvarligt at gå ind for en sådan lovgivning.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil give den socialdemokratiske ordfører, hr. Ole Thomsen, ret i, at det er et meget lille forslag, der kommer fra venstre. Men jeg synes, det på en måde er hykleri, når socialdemokratiet har gjort det store arbejde via børnekommission, ligestillingsråd osv. og har sendt sit forslag ud til høring i de forskellige faglige organisationer, at man så siger nej, når der trods alt kommer et forslag, hvor der

[Birthe Nielsen]

er forbedringer for en lille del af den gruppe, som barselorlovsforslaget vedrører.

Jeg mener simpelt hen ikke, at vi har råd til at lade være med at gøre noget for børnefamilierne. Jeg vil stadig væk fastholde, at fra SFs side drejer det sig især om, at de kvinder og mænd – for det drejer sig også om orlov til mænd efter vores forslag – som i dag står på fabrikkerne og har det opslidende arbejde, må have nogle bedre vilkår, og at disse forældres børn må have nogle bedre vilkår i Danmark, end de har i dag. Når vi støtter en del af venstres forslag, går det på, at vi ønsker ligestilling for børnene her i Danmark.

Vi synes også, at adoptivforældre skal have mere rimelige forhold, efter at de har modtaget barnet. Vi vil imidlertid godt se lidt på de selvstændiges medhjælpende hustruer, bl. a. på, som jeg sagde i mit første indlæg, hvilke formuer disse mennesker har. Men under alle omstændigheder mener vi, at børn og forældre må være ligestillede i de første år af børnenes liv, og derfor er det nødvendigt med en forlænget barselorlov.

Jeg fatter ikke, at socialdemokratiet ikke kan indse det og se, at det, man vil spare, de få millioner kroner, det drejer sig om i det store offentlige budget, er penge, som man på længere sigt får ind ved, at man sparer på andre områder. Man sparer på daginstitutioner, for man behøver ikke bygge så mange institutioner til de yngste børn. Vi kan få flere kvinder i arbejde ved en forlænget barselorlov. Vi ønsker fra SFs side, at den skal være på 9 måneder, hvor kvinden får de 6 måneder og manden kan få de 3 måneder, fordi vi mener, der skal være ligestilling mellem mænd og kvinder. Når man tænker på det store arbejde, der er lagt i forslaget igennem flere år fra ligestillingsråd, fra børnekommission og fra de faglige organisationer, hvor forslaget har været til høring, så fatter vi ikke, at man fra den socialdemokratiske gruppe nu trækker det udmærkede forslag tilbage, som vi godt ville støtte fra SF.

Hr. Ole Thomsen sagde, at det foreliggende forslag er udtryk for lapperier, og det vil jeg give ham ret i, men man burde nok vende spørgsmålet nogle gange til i den socialdemokratiske gruppe, for det andet er hykleri.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hvis jeg forstod hr. Ole Thomsen korrekt, var argumentet, at det, der var brug for i dag, var at sikre de hårdt arbejdende kvinder. Så forstår jeg – på linje med fru Birthe Nielsen – ikke, at der ikke bliver fremsat det forslag, der nu har været arbejdet på i flere år. Det har været gennem ligestillingsrådet, det har været igennem børnekommissionen. Regeringens eller socialministeriets eget udvalg har udarbejdet et fuldt færdigt barselorlovsforslag.

Nu kommer så den argumentation, at det ikke kan lade sig gøre samfundsøkonomisk på grund af de enorme udgifter i denne situation. Jeg kan ikke huske tallene for det forslag, men jeg kan i hvert tilfælde huske, at det ikke samfundsmæssigt var nogen enorm økonomisk udgift at give den bedre stilling igennem barselorlov, der bestod i 8 ugers graviditetsorlov og en sikring af de 14 uger samt 1 uge til mænd. Jeg vil da håbe, at hr. Ole Thomsen, når han har læst det igennem, vil være villig til at støtte det forslag, som er udarbejdet af socialdemokratiet selv, når det kommer til behandling her i tinget.

Jeg vil godt sige til fru Ninna Pedersen, at det er simpelt hen noget vrøvl at sige, at situationen ikke er forandret gennem de sidste 30 år. Det kan godt være, den ikke er forandret for fru Ninna Pedersen, men det er den i hvert tilfælde for den store gruppe af kvinder, der er kommet ud på arbejdsmarkedet. Allerede i 1975 var 60 pct. af de kvinder, der havde børn mellem 0 og 7 år, ude på arbejdsmarkedet, og de har i hvert tilfælde brug for nogle bedre forhold. Det kan vel heller ikke være den slags reaktionære argumenter, at det var ikke værre for 30 år siden, end det er i dag, der skal holde én tilbage fra at give nogle forbedringer til kvinder, der føder.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg vil sige tak til venstres ordfører, der oplyser, at dette forslag højst vil koste 14–15 mill. kr.

Hr. Ole Thomsen taler om lapperier og taler om, at vi skal tilgodese de fysisk hårdt arbejdende kvinder ude på arbejdsmarkedet. Ja men hr. Ole Thomsen, hvad tror man egentlig selvstændige og medhjælpende hustruer er? De har en meget længere arbejdsdag end mange, der er ude i erhvervet.

[Karen Thurøe Hansen]

Jeg synes faktisk, at man med dette forslag fra venstre i høj grad tilgodeser alle befolkningsgrupper, så de først og fremmest bliver ligestillet. Vi taler på alle mulige områder om ligestilling mellem mænd og kvinder. Skulle vi ikke først og fremmest se på dette område, som er et meget alvorligt område – det drejer sig om vores opvoksende ungdom – og se at få ligestillet forældrene, således at de har mulighed for at tage sig af deres børn i de første uger? Jeg tror, vi ville gøre ret i at gennemføre venstres forslag. Vi ville komme et skridt længere på vejen inden for hele ligestillingsområdet.

Så kan vi bagefter tage barselorloven op til fornyet revision, når der kommer et forslag frem fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Ninna Pedersen (FP):

Fru Anne Grete Holmsgård gjorde opmærksom på, at der er kommet flere kvinder på arbejdsmarkedet. Ja men jeg synes netop, det er synd, at den fødende kvinde skal besværes med at være på arbejdsmarkedet. Vi ønsker at tilgodese kvinden derved, at hun ikke behøver at tjene penge i form af kroner og øre, samtidig med at hun skal føde sit barn.

Lis Starcke (DR):

Hr. Brixtofte begyndte med at sige, at venstres forslag jo ikke kostede så meget, men fortsatte ikke med at fortælle, hvad det ville komme til at koste. Det ville jeg egentlig gerne høre, og også på hvilken måde det skal finansieres.

Jeg lyttede med glæde til socialministeren, der sagde, at regeringen gerne ville frem til ligestilling, og at den også gerne ville tilgodese adoptivforældrene. Så vil jeg bare ønske, at socialdemokratiet vil overveje sagen igen, for jeg er ikke helt sikker på, at man ser rigtigt på den. Måske kunne det være den bedste økonomi at komme med et udvidet forslag om barselorlov.

Brixtofte (V):

Må jeg først sige, at jeg oplyste faktisk, at det ville koste 14–15 mill. kr. og fik en tak herfor af fru Karen Thurøe Hansen. Men jeg vil indrømme, at nogle gange kan vi alle

sammen være uopmærksomme her, og jeg tror, det kom til at gælde for fru Lis Starcke i denne sammenhæng.

Socialministeren bevæger sig sammen med fremskridtspartiet i dag op i de store økonomiske højder og taler om, at det simpelt hen er, fordi man ikke kan klare flere udgifter, fordi vi nu skal spare, at man ikke kan gennemføre et forslag til 14 mill. kr.

Må jeg først udtrykke håb om, at når det gælder de rigtig store udgifter, milliarderne, så indtager socialministeren samme holdning, således at det ikke er Parkinsons princip, der gælder, at man siger nej til de små bitte omkostninger, men samtidig siger ja til de ting, der koster meget. Lad os håbe, at det på andre områder, hvor det er milliarder af kroner det drejer sig om, er regeringens holdning, at man vil holde igen.

Men helt ærligt, jeg synes, at dette beløb er så lille, at det er helt forkert at begynde at blande betalingsbalance og andre ting ind i billedet. 14 mill. kr. er så lidt, og det fremtrædende træk ved forslaget er, at vi vil have en ligestilling. Det er altså et spørgsmål om ligestilling, idet der er nogle grupper i befolkningen, der ikke har den samme ret som andre.

Hvis socialministeren mangler penge til at finansiere forslaget med, kan jeg oplyse, at venstre kan hjælpe socialministeren med at finde en række besparelser, som kan finansiere de 14 mill. kr. adskillige hundrede gange. Så ministeren behøver ikke at være bekymret for, hvorledes dette forslag skal finansieres.

Hr. Ole Thomsen sagde, at man kunne ikke sådan lige gennemføre nogle ting på nogle områder, og så sagde hr. Ole Thomsen, at man skulle især kigge på de hårdt arbejdende kvinder. Jeg kan godt fortælle hr. Ole Thomsen, at selvstændige erhvervsdrivende kvinder er hårdt arbejdende. Jeg kan godt fortælle hr. Ole Thomsen, at medhjælpende hustruer er hårdt arbejdende, og jeg kan godt fortælle hr. Ole Thomsen, at adoptivforældre er hårdt arbejdende. Derfor er det en besynderlig argumentation.

Jeg synes, det er lige så besynderligt, at regeringen nu siger, at den ikke kan være med til at udvide barselorloven for dem, der har 4 uger eller 6 uger, fordi der ikke er råd til at give længere barselorlov til dem, der har 14 uger. Det er da en fantastisk argu-

[Brixtofte]

mentation, at man ikke kan give mere til dem, der har 4 uger eller 6 uger, fordi man ikke samtidig kan give til dem, der i forvejen har 14 uger. Det er en fantastisk argumentation, som jeg ikke tror på at socialdemokratiet kan holde til ret længe i den offentlige debat.

Må jeg dernæst sige, at jeg er helt enig i SFs argumentation, og jeg er helt enig med de konservative. Jeg vil også sige, at det problem, som VS' fru Anne Grete Holmsgård rejste før vedrørende de studerende, kan vi godt overveje i udvalget, ikke mindst hvis det kunne danne baggrund for at danne et flertal for forslaget og fremskridtet, som vi ønsker gennemført.

Må jeg til sidst sige, at jeg håber igen, at besindigheden breder sig i fremskridtspartiet, og at man tænker over alt det, man tidligere har sagt, når man nu har en konkret mulighed for at forbedre de selvstændige erhvervsdrivendes og de medhjælpende hustruers vilkår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio (DUR).

[Af Bertel Haarder (V) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 66. Fremsat 15/2 80).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

[Af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 149. Fremsat 26/2 80).

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en fri reklameradio.

[Af Arne Melchior (CD) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 75. Fremsat 11/3 80).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

SF har genfremsat sit forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i uændret form i forhold til det forslag, der blev fremsat i oktober 1978.

Under førstebehandlingen den 9. november 1978 gik daværende kulturminister Niels Matthiasen ret udførligt ind på detaljerne i forslaget og sammenholdt det med det radio-lovsforslag, som regeringen havde fremsat i den foregående folketingssamling. De bemærkninger, ministeren dengang havde til SFs radiolovsforslag, har også gyldighed i dag, og derfor vil jeg ikke gentage dem, men jeg kan henvise til Folketingstidende 1978-79 sp. 1972-1998.

Af venstre er der fremsat forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af, hvad venstre kalder Danmarks uafhængige Radio. Det er første gang, der her i folketinget er fremsat et radioforslag af partiet venstre, idet venstres tanker om en fremtidig radioordning tidligere kun har været offentliggjort som en tryksag under navnet »Sådan brydes monopoleet«. Den findes gengivet i kulturministeriets rapport »Radiospredningens struktur« fra 1977.

I »Sådan brydes monopoleet« gik venstre ind for, at Danmarks Radios program 2 blev gjort til, hvad man kalder det nære samfunds radio, en regionalradio, som skulle styres og finansieres af det enkelte amt. I øvrigt blev det foreslået at gøre radioens program 1 og 3, den bestående ene fjernsynskanal, Danmarks Radios produktionsapparat samt di-